

NOTA VAN REACTIE EN COMMENTAAR - betreffende:

'Veranderende context, blijvend perspectief. Actualisatie Regiovisie Groningen - Assen 2013'

1. BESLUITVORMINGSPROCES GEACTUALISEERDE REGIOVISIE

Op 14 juni 2013 heeft de Stuurgroep van de regio Groningen-Assen het eindconcept van de actualisatie vastgesteld. Deze is besproken met raads- en statenleden tijdens een plenaire bijeenkomst op 2 september jl.

Vervolgens heeft de Stuurgroep de tekst van de geactualiseerde regiovisie, met de titel 'Veranderende context, blijvend perspectief' in haar vergadering van 9 september 2013 vastgesteld, onder voorbehoud van vaststelling door de raden en staten. Conform het convenant zijn de Colleges half september in de gelegenheid gesteld te reageren en, namens de Stuurgroep, verzocht de geactualiseerde regiovisie ter bespreking aan te bieden aan de Gemeenteraden en Provinciale staten.

De ter bespreking voorgelegde besluiten zijn:

1. Vaststelling van de actualisatie van de regiovisie, zoals verwoord in het rapport 'Veranderende context, blijvend perspectief actualisatie Regiovisie Groningen-Assen 2013'. Daarmee vindt commitment plaats met de voortzetting van de regionale samenwerking; is er draagvlak voor het realiseren van de tweeledige hoofddoelstelling en is er draagvlak voor de koers die is gericht op de drie geformuleerde speerpunten.
2. Vaststelling van de bijgestelde jaarlijkse bijdrage tot en met 2023 ter bekostiging van de exploitatie en de realisatie van het meerjareninvesteringsprogramma .

De besprekingen in de Raden en Staten hebben geleid tot diverse reacties, die zijn verwerkt in de voorliggende Nota van reactie en commentaar. Deze nota is in de Stuurgroep-vergadering van 6 december besproken. De hier gemaakte opmerkingen zijn verwerkt en besproken in de Projectdirectie. De aldus vastgestelde Nota van reactie en commentaar zal vervolgens te samen met de geactualiseerde regiovisie ter vaststelling worden aangeboden.

2. OPZET NOTA REACTIE EN COMMENTAAR

Van alle Raden en Staten is een reactie ontvangen naar aanleiding van de bespreking van de geactualiseerde regiovisie. In paragraaf 3 van de voorliggende nota is per deelnemer een samenvatting van de gegeven reactie opgenomen, waarbij zoveel mogelijk is geciteerd. In veel gevallen is per deelnemer vervolgens een reactie van de stuurgroep opgenomen, indien daartoe aanleiding en/of vraag was. Paragraaf 4 bevat tot slot de belangrijkste conclusies.

3. REACTIE DEELNEMERS

3.1 Gemeente Assen

De Raad van Assen heeft unaniem ingestemd met de actualisatie en de voorgelegde besluiten van de stuurgroep.

3.2 Gemeente Bedum

De Raad heeft ingestemd met de actualisatie. Twee fracties plaatsen kanttekening bij de verlenging van de looptijd van de bijdragen vanwege teveel verplichtingen uit het verleden voor de nieuw te vormen gemeente.

Reactie stuurgroep: De verlenging van de looptijd van de jaarlijkse bijdrage is ingegeven door de bestuurlijke wens om de bijdrage te verlagen en tegelijkertijd vast te houden aan de investeringsambities. Conform het convenant van de regionale samenwerking draagt de stuurgroep eenmaal in de vijf jaar zorg voor een evaluatie waarin antwoord wordt gegeven op de vraag of de gevolgen van de regionale samenwerking zowel financieel, bestuurlijk, organisatorisch en inhoudelijk in overeenstemming zijn met de regiovisie en of deze nog voldoende antwoord biedt op maatschappelijke ontwikkelingen. De eerstvolgende evaluatie staat dus gepland voor 2018, maar kan zo nodig met het oog op voorgenomen en/of toekomstige herindelingen worden vervroegd.

3.3 Gemeente Groningen

De Raad heeft ingestemd.

3.4 Gemeente Haren

De Raad van Haren heeft ingestemd met het actualisatierapport en in principe ingestemd met de geactualiseerde Netwerkanalyse. Ook kan de Raad instemmen met de concept Begroting 2014 (versie december 2013). De Raad wordt graag opnieuw geconsulteerd indien de stuurgroep besluit tot substantiële veranderingen in haar voorstellen naar aanleiding van de binnengekomen reacties van de deelnemende gemeenten en provincies.

Reactie stuurgroep: De stuurgroep constateert dat de binnengekomen reacties geen aanleiding vormen voor substantiële veranderingen in haar voorstellen.

3.5 Gemeente Hoogezand-Sappemeer

De Raad stemt in met de actualisatie van de regiovisie en is benieuwd naar de reacties van de andere raden en staten. De Raad vraagt aandacht voor het verder versterken van de noordelijke economie door het uitbouwen van de internationale achterlandverbinding met Duitsland. En concludeert dat er na de gemeentelijke herindeling redenen kunnen zijn de positionering ten aanzien van de regio opnieuw tegen het licht te houden.

Reactie stuurgroep: De stuurgroep stelt vast dat de voorliggende Nota van reactie en commentaar het gevraagde inzicht geeft in de reacties van de andere deelnemers.

De stuurgroep onderschrijft het belang van de internationale verbinding met Duitsland. De realisatie van een snelle internationale treinverbinding naar Bremen wordt getrokken door de provincie Groningen en staat via de samenwerking met de Metropolregion Bremen/Oldenburger Land ook op de agenda van de stuurgroep. Het belang van de verbinding zal ook aan bod komen tijdens het bezoek dat de Metropolregion op 16 januari 2014 brengt aan onze regio Groningen-Assen.

Conform het convenant van de regionale samenwerking draagt de stuurgroep eenmaal in de vijf jaar zorg voor een evaluatie waarin antwoord wordt gegeven op de vraag of de gevolgen van de regionale samenwerking zowel financieel, bestuurlijk, organisatorisch en inhoudelijk in overeenstemming zijn met de regiovisie en of deze nog voldoende antwoord biedt op maatschappelijke ontwikkelingen. De eerstvolgende evaluatie staat dus gepland voor 2018, maar kan zo nodig met het oog op voorgenomen en/of toekomstige herindelingen worden vervroegd.

3.6 Gemeente Leek

De Raad kan instemmen met de geactualiseerde regiovisie en wil graag voor definitieve besluitvorming op de hoogte gebracht worden van de inzichten van de andere deelnemers en de reactie van de stuurgroep hierop.

Reactie stuurgroep: De stuurgroep stelt vast dat de voorliggende Nota van reactie en commentaar de gevraagde inzichten van de andere deelnemers weergeeft inclusief de reactie van de stuurgroep hierop.

3.7 Gemeente Noordenveld

De Raad van Noordenveld onderschrijft de uitgangspunten van de regiovisie; deze vorm van samenwerking bij regionale vraagstukken is van groot belang. De discussie in de Raad heeft geleid tot een aantal gezichtspunten die hij graag nadrukkelijk aan de stuurgroep meegeeft:

1. Evaluatie, keuzes en bezuinigingen – De Raad spreekt zijn teleurstelling uit over het gebrek aan diepgang van de evaluatie. Een goede periodieke evaluatie is van belang voor het welslagen van de erop volgende actualisatie. Dat de geactualiseerde regiovisie het beleid op een aantal punten bijstelt, stelt de Raad op prijs maar vindt daarnaast dat in een tijd waarin de deelnemers vergaande en scherpe financiële en beleidskeuzes moeten maken, ook de regio dit behoort te doen. Keuzes die in de visie van de Raad moeten leiden tot aanzienlijke bezuinigingen die als korting worden doorberekend in de jaarlijkse bijdrage. De Raad wordt graag geïnformeerd over de (financiële) resultaten van de gemaakte en hopelijk nog te maken beleidskeuzes.
2. Hardheid van projecten – De Raad wil graag nadere informatie over de hardheid van projecten voordat de actualisatie kan worden vastgesteld. Zo bevat het overzicht van bestaande verplichtingenprojecten die nog aan de deelnemende raden moeten worden voorgelegd. Daarnaast heeft de regio voor 12 miljoen euro aan verplichtingen opgenomen waarvoor nog geen criteria zijn vastgesteld.
3. Democratische legitimatie – De Raad benadrukt het belang van samenwerking in de regio maar maakt zich tegelijk zorgen over de beperkte mate waarin democratische beïnvloeding van de besluitvorming door de regio mogelijk is. De Raad is van mening dat de regio aan draagvlak kan winnen bij inwoners en hun vertegenwoordigers, als ze er in slaagt haar besluitvorming verder te democratiseren.

Tot slot verzoekt de Raad op de hoogte gebracht te worden van de zienswijze van de overige deelnemers en de reactie van de stuurgroep hierop.

Reactie stuurgroep: De stuurgroep erkent dat de evaluatie niet de diepgang heeft gehad die de raad van Noordenveld had willen bereiken. De stuurgroep heeft er voor gekozen om de resultaten van de regionale samenwerking in beeld te brengen en het accent bij de actualisatie te leggen omdat de situatie daarom vraagt.

De verlaging van de jaarlijkse bijdrage is ingegeven door de sterk verslechterende financiële positie van vooral de gemeentelijke deelnemers. Omdat de stuurgroep tegelijkertijd vasthoudt aan haar investeringsambities, met name op het gebied van bereikbaarheid waarvoor het grootste deel van de middelen uit het regiofonds is gereserveerd, is verlenging van de looptijd noodzakelijk. Naast de begrootte bedragen voor het realiseren van en werken aan de nieuwe speerpunten van de geactualiseerde regiovisie, zijn er ook nog harde verplichtingen die zijn aangegaan op basis van de vorige regiovisie. Op 1 januari 2013 bedroeg het totaal van reeds aangegane verplichtingen die ten laste komen van het regiofonds 30,9 miljoen euro. De aangescherpte focus van de regio leidt dus niet tot aanzienlijke bezuinigingen, die resulteren in alleen verlaging van de jaarlijkse bijdrage.

Conform het convenant van de regionale samenwerking draagt de stuurgroep eenmaal in de vijf jaar zorg voor een evaluatie waarin antwoord wordt gegeven op de vraag of de gevolgen van de regionale samenwerking zowel financieel, bestuurlijk, organisatorisch en inhoudelijk in overeenstemming zijn met de regiovisie en of deze nog voldoende antwoord biedt op maatschappelijke ontwikkelingen. Bij de eerstvolgende evaluatie zal dus ook gekeken worden naar de hoogte van de jaarlijkse bijdrage en de looptijd in relatie tot de investeringsambities. Zo nodig kan, met het oog op voorgenomen en/of toekomstige herindelingen de evaluatie worden vervroegd.

Naar aanleiding van de gestelde vragen over de hardheid van projecten en aangegane verplichtingen wil de stuurgroep graag het volgende kwijt. De hardheid van projecten in de regio is gebaseerd op een bestuurlijke toezegging en goedkeuring voor een financiële bijdrage uit het regiofonds middels een besluit van de stuurgroep. Dit besluit wordt genomen op basis van een positief advies van een portefeuillehouders overleg en/of de projectdirectie. Op basis van het stuurgroep besluit volgt de daadwerkelijke toekenning. Middels de bestuurlijke toezegging verkrijgen deelnemers zekerheid over de externe dekking van hun projecten. Dit kan dus betekenen dat de desbetreffende Raad de eigen cofinanciering aan het project nog moet toekennen. In de geactualiseerde regiovisie is in totaal 12 miljoen euro begroot voor regionale projecten en voor innovatie. Dit bedrag is alleen al nodig om de ambitie dat de regionale samenwerking niet beperkt mag worden tot bereikbaarheid, overeind te houden. Voor de regionale projecten en innovatie wordt een zogenaamd beoordelingskader opgesteld. Dit wordt door de stuurgroep voortvarend opgepakt om deze daarna zo spoedig mogelijk aan de deelnemers te doen toekomen.

De stuurgroep onderschrijft het belang van de democratische legitimatie van de samenwerking en de rol

die Raden en Staten hierin spelen. Naar aanleiding van het evaluatie-advies uit 2008 en op uitdrukkelijk verzoek van Raden en Staten is de communicatie met Raden en Staten geïntensiveerd; centrale informatieverstrekking vindt plaats via de maandelijkse nieuwsbrieven, de terugkerende jaarstukken (GA Rapporteer), de website en het hieraan gekoppelde extranet en speciale bijeenkomsten die een aantal keren per jaar worden gehouden. De stuurgroep heeft begrip voor uw opmerkingen ten aanzien van de democratische legitimatie en kijkt graag met u waar en hoe de communicatie kan worden verbeterd met als insteek dat moet worden geprobeerd beïnvloeding meer aan de voorkant van het besluitvormingsproces mogelijk te maken.

De voorliggende Nota van reactie en commentaar geeft het gevraagde inzicht in de zienswijzen van de overige deelnemers en de reactie van de stuurgroep daarop.

3.8 Gemeente Slochteren

De commissie BMR heeft ingestemd met het actualisatierapport. Zij is van mening dat de inhoud een aanvulling is op het beleid van Slochteren en de gemaakte keuzes over de inzet van regionale middelen het gemeentelijk beleid kunnen versterken. De commissie geeft voorts aan dat de gemeente de afgelopen jaren veel profijt heeft gehad van de inzet van deze middelen. De in regioverband gemaakte woningbouwafspraken kunnen bijdragen aan het verder stimuleren van de woningmarkt en de vele in de gemeente gevestigde innovatieve ondernemers kunnen een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van het economisch platform.

3.9 Gemeente Ten Boer

De Raad heeft ingestemd.

3.10 Gemeente Tynaarlo

Een aanzienlijk deel van de Raad is voor continuering van de samenwerking. Een aanzienlijk deel van de Raad gaat echter niet akkoord met verlenging van de looptijd van de jaarlijkse bijdrage en vraagt zich af of niet kan worden volstaan met een lagere bijdrage nu de samenwerking wordt uitgekleeft tot de speerpunten mobiliteit en bereikbaarheid. De Raad wil daarom graag meer onderbouwing van kosten en aangegane verplichtingen. Ook wil zij graag op korte termijn meer inzicht in de kosten en baten van het transferium De Punt en de van de gemeente gevraagde bijdrage voor dit project.

Reactie stuurgroep: De stuurgroep erkent dat bereikbaarheid een belangrijk speerpunt is in de regionale samenwerking en dat het grootste deel van de middelen uit het regiofonds hiervoor is gereserveerd. Op basis van de geactualiseerde netwerkanalyse heeft de stuurgroep besloten vast te houden aan de investeringsambities ten aanzien van bereikbaarheid, hiervoor is 62 miljoen euro gereserveerd. Daarnaast blijft er (financiële) ruimte voor landschap, regionale projecten en innovatie. Omdat de stuurgroep naast het vasthouden aan haar ambities tegelijkertijd de jaarlijkse bijdrage aan het regiofonds wil verlagen vanwege de sterk verslechterende financiële positie van vooral de gemeentelijke deelnemers, is verlenging van de looptijd noodzakelijk. Een nader overzicht van de investeringsambities en de verdeling van de middelen uit het regiofonds is opgenomen in het actualisatierapport, bladzijde 31 tot en met 35. In de onderstaande tabel is voorts een overzicht opgenomen van de reeds aangegane verplichtingen die ten laste van het Regiofonds komen. Het betreft hier de stand van zaken per 1 januari 2013. Voor Regiopark en Bereikbaarheid betreft het de projecten die zijn opgenomen in de laatste uitvoeringsprogramma's (december 2012). Voor Substantiële projecten, Compensatiemiddelen en Kleine regionale projecten heeft in een eerder stadium besluitvorming plaatsgevonden. Ten slotte zijn ook de organisatiekosten als verplichting meegenomen, omdat 2013 al begonnen was.

Programma	2013	2014	2015	2016	2017	Totaal
Regiopark	4,5	2,4	1,3	0,7	0,1	8,9
Substantiële projecten	3,5	2,0	1,8	0,9		8,3
Organisatiekosten	1,0					1,0
Compensatiemiddelen	3,4	3,4				6,8
Bereikbaarheid	4,2	1,0	0,1	0,1		5,5
Kleine regionale projecten	0,2	0,1	0,1	-	-	0,4
TOTAAL	16,8	8,9	3,3	1,7	0,1	30,9

Conform het convenant van de regionale samenwerking draagt de stuurgroep eenmaal in de vijf jaar zorg voor een evaluatie waarin antwoord wordt gegeven op de vraag of de gevolgen van de regionale samenwerking zowel financieel, bestuurlijk, organisatorisch en inhoudelijk in overeenstemming zijn met de regiovisie en of deze nog voldoende antwoord biedt op maatschappelijke ontwikkelingen. Bij de eerstvolgende evaluatie zal dus ook gekeken worden naar de hoogte van de jaarlijkse bijdrage en de looptijd in relatie tot de investeringsambities. Zo nodig kan, met het oog op voorgenomen en/of toekomstige herindelingen de evaluatie, die conform het convenant voor 2018 staat gepland, worden vervroegd.

Voor beantwoording van de vragen met betrekking tot het transferium is reeds doorverwezen naar de provincie Drenthe, de trekker van het project.

3.11 Gemeente Winsum

De Raad is van mening dat de samenwerking haar nut heeft bewezen en dat voortzetting van de samenwerking als zinvol wordt gezien. Zij stelt als voorwaarde dat procedure afspraken tot stand komen in relatie tot de verwachte gemeentelijke herindeling. Voorts verzoekt zij bij de vormgeving van de organisatie zorg te dragen voor een goede politiek-bestuurlijke afspiegeling in de verschillende gremia.

Reactie stuurgroep: Het is inderdaad wenselijk om voorafgaand aan de voltooiing van de voorgenomen gemeentelijke herindeling in de provincie Groningen, de regionale samenwerking te evalueren, conform het convenant. Zie ook de reactie onder 3.2.

Het verzoek met betrekking tot een goede politiek-bestuurlijke afspiegeling neemt de stuurgroep ter harte. In de transformatie naar een vernieuwde organisatie van de regionale samenwerking is dit ook een bestuurlijk uitgangspunt. Wat betreft de stuurgroep heeft de afspiegeling betrekking op Gronings-Drents, klein-groot en de verschillende inhoudelijke portefeuilles.

3.12 Gemeente Zuidhorn

De Raad kan op hoofdlijnen instemmen met het actualisatierapport. Zij vraagt zich af hoe de afslanking van de organisatiestructuur vorm krijgt en wil ook graag een duidelijke verklaring voor het verlengen van de looptijd van de bijdrage. Door verschillende fracties wordt opgemerkt dat het speerpunt 'kwaliteit stad en land' erg mager is uitgewerkt en om verdere uitwerking vraagt en dat het thema duurzaamheid meer diepgang in het stuk verdient. De Raad heeft een motie aangenomen m.b.t. een trekkende rol voor de regio bij het bestrijden van de werkeloosheid en het zoeken van aansluiting bij de hiervoor beschikbaar gestelde Rijksmiddelen. Ook wordt hierin aangegeven dat plannen voor o.a. cradle-to-cradle-economie en zonne-energie een duurzaam perspectief voor de regio bieden.

Reactie stuurgroep: De verlenging van de looptijd van de jaarlijkse bijdrage is ingegeven door de bestuurlijke wens om de bijdrage te verlagen en tegelijkertijd vast te houden aan de investeringsambities. Zie voor een verdere onderbouwing en inzicht in de kosten de reactie onder 3.10.

De stuurgroep onderschrijft de opmerkingen dat zowel de organisatie als de speerpunten om uitwerking en verdieping vragen. Voor de uitwerking en realisatie van de te vernieuwen organisatie van de regionale samenwerking zal een zogenaamde kwartiermaker worden aangesteld die zo spoedig mogelijk aan de slag

gaat. Dit onder voorbehoud van vaststelling van de geactualiseerde regiovisie door Raden en Staten en advisering door Ondernemingsraden.

De speerpunten worden uitgewerkt door nog aan te stellen bestuurlijke duo's. De door de Raad aangenomen motie zal worden meegegeven aan het bestuurlijke duo dat het economisch speerpunt gaat uitwerken, waarbij we willen opmerken dat arbeidsmarkt/bestrijden van werkeloosheid nu al een speerpunt van het Economisch Platform is.

3.13 Provincie Drenthe

De Staten van Drenthe hebben middels een amendement besloten:

I het rapport 'Veranderende context, blijvend perspectief' vast te stellen als geactualiseerde visie voor de regio Groningen-Assen en zich te committeren aan de voortzetting van de regionale samenwerking;

II de jaarlijkse bijdrage aan het Regiofonds te continueren voor een bedrag van € 948.067,- waarbij geldt dat het deelbudget voor de Regionale Projecten en Innovatie (aandeel Drenthe = € 102.864,-) pas kan worden aangewend na een akkoord van Provinciale Staten op het nog op te stellen beoordelingskader;

III de financiële looptijd van de bijdrage met drie jaar te verlengen tot en met 2023, onder het voorbehoud dat bij (1) provinciale en/of gemeentelijke herindeling of (2) de reguliere vierjaarlijkse actualisatie steeds opnieuw wordt bepaald of het samenwerkingsverband van Regiovisie in deze vorm wordt voortgezet en tevens wordt bepaald wat de afdracht aan het regiofonds dan nog moet zijn.

Reactie stuurgroep: De stuurgroep erkent het belang van het beoordelingskader. Conform het convenant is de stuurgroep gemandateerd tot het opstellen van dergelijke kaders. Raden en Staten worden geïnformeerd. Het opstellen van het beoordelingskader zal voortvarend door de stuurgroep worden opgepakt. Het proces zal voldoende tijd bieden voor ruggenspraak met de achterban door de individuele deelnemende partijen.

De stuurgroep onderschrijft het belang van de reguliere evaluatie conform het convenant. Zowel de vorm als de inhoud van de samenwerking worden geëvalueerd en er zal ook gekeken worden naar de hoogte van de jaarlijkse bijdrage en de looptijd in relatie tot de investeringsambities. Met het oog op voorgenomen en/of toekomstige herindelingen kan de evaluatie, die conform het convenant voor 2018 staat gepland, worden vervroegd.

3.14 Provincie Groningen

Provinciale Staten hebben de geactualiseerde regiovisie vastgesteld.

4. CONCLUSIES

- a. De stuurgroep constateert dat er vanuit diverse Raden vraagtekens en kanttekeningen zijn geplaatst bij de verlenging van de looptijd van de jaarlijkse bijdrage aan het Regiofonds. Een nader aangeleverde onderbouwing van kosten en aangegane verplichtingen laat zien dat het met een verlaagde bijdrage niet mogelijk is, vast te houden aan de investeringsambities zonder de looptijd te verlengen.
- b. De stuurgroep constateert dat er door enkele Raden input is geleverd voor het transitieproces ten aanzien van de organisatie en de nadere uitwerking van de speerpunten, waarvan dankbaar gebruik kan worden gemaakt.
- c. De stuurgroep constateert dat in veel Raden de actualisatie van de regiovisie opiniërend is besproken en vaststelling dus een tweede termijn behoeft.
- d. De stuurgroep is verheugd te kunnen constateren dat, alle reacties overziend, er draagvlak is voor voortzetting van de regionale samenwerking en haar geactualiseerde visie. Met dit draagvlak kunnen de geschetste nieuwe stappen gezet worden.
- e. Tot slot constateert de stuurgroep dat de door Raden en Staten ingediende reacties niet leiden tot aanpassing van de actualisatie zoals verwoord in het rapport 'Veranderende context, blijvend perspectief – actualisatie Regiovisie Groningen-Assen 2013'.